

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פינחס

(חלק כח שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת פינחס, יזכג תמוז, ה'תשפ"ה (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס ב

182

בפ' בהעלותך⁴ בפירוש תיבת „במועדו“ האמורה בקרבן פסח – „אף בשבת .. אף בטומאה“⁵.

עוד צריך להבין: מפני מה לא פירש רש"י אף כאן „במועדו – אף בשבת אף בטומאה“?

ואף שבנוגע לשבת אין צורך בלימוד על הדבר בפירוש רש"י כאן, כי מפורש הוא לקמן בכתוב⁶ „עולת שבת בשבתו על עולת התמיד“, הרי יש צורך בלימוד שהקרבן התמיד היא „אפילו בטומאה“.

ב. והנה הראב"ע⁷ פירש „במועדו“ – „שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב“. ולפי זה מובן הטעם שהוצרך הכתוב לומר כאן „במועדו“ אף שלקמן כתיב „שנים ליום עולת תמיד“, וכן „את⁸ הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים“ כי הכתוב בא להדגיש את זמנו המדויק: „שלא יקדמו .. ושלא יאחר כו“⁸.

(4) ט, ב.

(5) ותירוצו של הרא"ם „ומה שלא פירש פה במועדו אפילו בטומאה כמו גבי פסח הוא לב' סיבות הא' כו" (עיי"ש) – לכאורה צע"ג, דגם לפירוש הוי ל"י לרש"י לכתוב (להוסיף) כאן „אף בטומאה“.

(6) כח, יו"ד.

(7) עה"פ. וכ"ה בחזקוני כאן בפ' השני.

(7*) כח, ד.

(8) ברבינו בחיי כאן לאחר שמעתיק לשון רש"י כתב „אבל בא לומר שלא יקדים כלום קודם עולת הבוקר ולא יאחר כלום אחר עולת הערב“. אבל (נוסף לזה, שבפש"מ אין ענין זה שייך

א. על הפסוק „צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו“, פירש רש"י: „במועדו – בכל יום הוא מועד התמידים“.

וצריך להבין:

מה מוסיף רש"י בדבריו על המפורש בכתוב לקמן, תיכף בפסוק שלאחרי זה? הלא שם נאמר „שנים ליום עולה תמיד“, היינו שזמן הקרבת התמידים הוא תמיד, בכל יום, ומדוע הוצרך רש"י להודיענו דבר זה בפירושו על תיבת „במועדו“ שבפסוק הראשון?

הרא"ם כתב, שלא בא רש"י להשמיענו שהיא מצוה הנוהגת בכל יום, שהרי מפורש הוא בכתוב (כו"ל), אלא „הכי פירושה“, שבכל יום הוא „זמן התמידים ואין שום מונע בהם שאפילו בטומאה מקריבין אותן ביומן“.

אבל פירוש זה בדברי רש"י לכאורה צריך עיון גדול: הרי רש"י כתב את פירושו (גם) עבור בן חמש למקרא, דהיינו בלשון ברורה (גם) עבורו, ואילו היתה כוונת רש"י שצריך להקריב את התמידים תמיד אפילו בטומאה, ה"י לו לכתוב דבר זה בפירוש, ע"ד מה שכתב

(1) פרשתנו כח, ב.

(2) כח, ג.

(3) בגו"א מבאר דכאן הוא עיקר הציווי, ומ"ש עוה"פ „שנים ליום גו"א הוא (כל' רש"י) אזוהרה לבית דין, עיי"ש. אבל בפש"מ ובפרש"י כפשוטו לכאורה פי' „אזוהרה לב"ד הוא (רק) על ההכפלה, ואמרת להם“.

וצריך ביאור: מדוע לא פירש רש"י ע"ד פירוש הראב"ע, שלפי דבריו מובן הטעם שהוצרך הכתוב לומר, "במועדו", וזהו פירוש מסתבר בפשוטו של מקרא¹⁰.

ג. ויש לומר הביאור בזה:

החילוק בין פירוש רש"י בפרשתנו לפירושו ב' בהעלותך הוא:

ב' בהעלותך בא רש"י לבאר יתור תיבת "במועדו", כי הכתוב שם ממשיך ומודיע תיכף את זמנו המדויק של קרבן פסח, "בארבעה עשר יום בחודש הזה בין הערבים גו"¹¹. ולכן פירש רש"י שהיתור בא להשמיענו דין חודש – "במועדו אף בשבת במועדו אף בטומאה".

משא"כ בפרשתנו הוקשה לרש"י הפירוש דתיבת "במועדו": הפירוש הפשוט ד"במועדו" הוא – בזמן שנקבע לכך, וכמו שביאר רש"י תיבת "למועד"¹² – "לאותו מועד המיועד שקבעתי לך"¹³.

ועפ"ז: בשלמא בנוגע לקרבנות שבת וראש חודש ורגלים, קרבנות

הבאים מזמן לזמן, מובן הלשון "במועדו" – כי כל קרבן יש להקריב ביום שנקבע עבורו, שהוא היום המיוחד לו.

אבל קרבן התמיד, שלא נקבע לו יום מיוחד, אלא הוא קרב תמיד, בכל יום (וכשמו – קרבן תמיד; עולה תמיד¹⁴), הרי אין נופל עליו לשון "במועדו".

ולכן לא פירש רש"י כראב"ע, שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב – כי לפירושו קאי "במועדו" (לא על הזמן המיועד והקבוע לקרבן תמיד, אלא) על הגבלה בזמן זה גופא (שהוא – בכל יום ויום), וזוהי אזהרה שלא להקדים זמנו קודם הבוקר ולא לאחר זמנו לאחר הערב – ועל זה אינו מתאים הביטוי "במועדו"¹⁵, שכן אין זה מועד קבוע, שהוא הזמן המיוחד לקרבן תמיד, אלא זהו דין¹⁶ (ובשייכות לכל הקרבנות¹⁷).

ועוד: בפשוטו של מקרא אין מסתבר לפרש כן, דאם כן¹⁸ ה' הכתוב צריך לכתוב "במועדו" לאחר הודעת הזמן הכללי והפרטי דהקרבנות, "שנים

לב"מועדו" – ענין זה מבואר כבר לעיל בפ' צו ו, ה) כמבואר בפרש"י שם.

9) להעיר דבפרש"י לא הובאה דרו"ל (תו"כ

צו ז, לח. וראה גם חולין כב, א (ובפרש"י) וש"נ.

ועד"ז הוא במגילה כ, סע"א עה"פ (צו שם) ביום צוות, דכל הקרבנות אין כשרים אלא ביום.

10) וראה באר מים חיים (לאחי המהר"ל) כאן.

11) ט, ג.

12) וירא יח, יד. וראה גם פרש"י שם כא, ב.

13) וכהלשון (תרומה כה, כב), "ונעדתי לך שם", שפרש"י, כשאקבע מועד לך לדבר עמך .

למועד שאבוא שם לדבר אליך". וראה גם תצוה

כט, מב"ג ובפרש"י.

14) פרשתנו כה, ג. ובתצוה (כט, מב): עולת

תמיד.

15) ובפרט ע"פ המבואר לקמן ס"ו,

דב"מועדו" קאי גם אמוספי שבת כו'.

16) ועד"ז קרבן מוסף דשבת (וכיו"ב ב"ר"ח

ורגלים) דזמן המיועד וקבוע להקרבן הוא, "ביום

השבת", ומלבד זה יש דין מיוחד "על עולת

התמיד" – "מגיד דאין קרבין אלא בין שני

התמידים וכן בכל המוספים נאמר על עולת

התמיד לתלמוד זה" (פרש"י כה, יו"ד). דזה אינו

חלק מעצם קביעת זמן דהקרבן ביום השבת.

17) וראה לעיל הערה 9.

18) משא"כ ע"פ המובא לקמן ס"ו.

התמידים"? – הרי הדבר מובן בפשטות:

להלן בפרשה זו, לענין קרבן שבת, מפרש רש"י על דברי הכתוב, "עולת שבת בשבתו": "ולא עולת שבת בשבת אחרת הרי שלא הקריב בשבת זו שומע אני יקריב שתיים לשבת הבאה ת"ל בשבתו מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו".

ויש לעיין מהו הדין בנוגע לתמיד – האם בקרבן תמיד יקריב שנים ליום הבא או שמא "אם עבר יומו בטל קרבנו".

לכאורה ה' אפשר לומר, דיילפין משבת לכל שאר הקרבנות, כדיוק לשון רש"י "מגיד שאם עבר יומו" (ולא "אם עבר שבתו" וכיו"ב), היינו שכתוב זה "מגיד" הדין בקרבנות בכלל, ש"אם עבר יומו בטל קרבנו".

אך קשה לפרש כן, כי להלן בסמוך על הפסוק²¹, "זאת עולת חודש בחדשו" כתב רש"י, "שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין". ומזה מובן, שהלימוד מ"עולת שבת בשבתו" אינו בנוגע לכל הקרבנות.

ויתר על כן: אפילו לענין קרבנות המועדים מצינו לימוד מיוחד – לעיל

ליום עולה תמיד את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים, שהרי לפי פירוש זה אין "במועדו" ביאור בעצם הזמן אלא רק פרט והגבלה בזמנו הכללי ד"יום" והפרטי ד"בוקר" ו"בין הערביים", "שלא יקדמו קודם הבוקר ושלא יאחר אחר הערב".

ומזה שהקדים הכתוב תיבת "במועדו" לזמן הכללי, ועאכ"כ לזמן הפרטי דקרבן התמיד – בבוקר ובין הערביים, מובן, ש"במועדו" קאי בעצם זמנו של הקרבן.

ולכן פירש רש"י "בכל יום הוא מועד התמידים", היינו שהכתוב כאן מחדש הגדרה חדשה בנוגע לקרבן תמיד:

ההבנה הפשוטה היא¹⁹, שקרבן התמיד אינו דומה לכל קרבנות המועדים, שלכל אחד מהם זמנו ומועדו הקבוע, משא"כ התמיד אין לו מועד קבוע, אלא הוא קרב תמיד, בכל יום, ולכן נקרא בשם "עולה תמיד".

ומלמדנו רש"י שבלשון "במועדו" בא הכתוב ללמדנו אשר לא כן הוא, כי אם "בכל יום הוא מועד התמידים", היינו שכל יום הוא מועד מיוחד וקבוע להקרכת התמיד דיום זה; כל יום ויום בפני עצמו הוא זמן (מועד) מיוחד עבור קרבן התמיד דיום זה, ביומו.

ד. למאי נפקא מינה גדר זה דקרבן התמיד²⁰ ש"בכל יום הוא מועד

עפ"ז כוונת הירושלמי ברכות פ"ד ה"א "שתהא שחיתתן לשם היום".

אבל אין זה הענין המבואר בפנים. כי בפנים מדובר לא דהחייב בכל יום ויום הוא פרטי, אלא – שכל יום ויום הוא זמן מסוים ומיוחד להקרכת התמיד ביום זה, משא"כ שאלת הצפע"נ היא לגבי החייב דהקרכת התמיד (לא כ"כ לגבי עצם היום). וראה לקח טוב (להר"י ענגל) כלל ו' (ג), א.

(21) כת, יד.

(19) מצד הלשון עולה (עולת) תמיד – וכפי שלמדנו ע"פ בפרש"י פ' תצוה כז, כ. כט, מב.

(20) בצפנת פענח (מהד"ת כו, א. וראה גם שם פח, א): "נ"מ גבי גדר תמיד אם החייב בכל יום ויום פרטי להקריב אחד בבקר ואחד בערב או זה חייב תמידי שבכל יום יקריב שני תמידים. ומבאר

היחוד דשבת ורגלים (לגבי שאר ימות השנה) אינו מצד הקרבת הקרבנות שבהם, אלא מצד עצמם: יום השבת הוא יום קדוש האסור במלאכה, ועד"ז המועדים הם ימים מיוחדים באיסור עשיית מלאכה ובמצוות המיוחדות להם: אלא שבימים אלו נוספו גם חיובים להביא קרבנות המיוחדים להם.²⁴

ולכן, לולא הלימוד המיוחד, סלקא דעתך אמינא, שאפשר להשלים את הקרבן בשבת הבאה, ועד"ז בנוגע ליו"ט.²⁵

משא"כ לענין התמידים, הרי לפי פירוש רש"י ש"בכל יום הוא מועד התמידים", היחוד דיום זה הוא רק ע"י ומחמת הקרבן דיום זה, וממילא פשוט²⁶ ש"אם עבר יומנו" – היום המיוחד והמויעד לתמיד דיום זה, בטל

בפ' אמור, על לשון הכתוב, "דבר יום ביומו"²², פירש רש"י, "הא אם עבר יומו בטל קרבנו".

ועפ"ז נמצא לכאורה, שלענין קרבן התמיד אין אומרים, "אם עבר יומו בטל קרבנו"²³, דלא ככל הקרבנות הנ"ל.

וע"פ הביאור דלעיל בפירוש רש"י דידן, יש לומר, שהדין הוא כן גם בקרבן תמיד:

כיון שגדר קרבן תמיד הוא, כנ"ל, לא רק שיש להקריבו תמיד, בכל יום, אלא ש"בכל יום הוא מועד התמידים", שכל יום ויום הוא מועד מיוחד, זמן קבוע בפני עצמו המיועד להקרבת התמיד דיום זה, מובן, שגם על התמיד חל כלל זה, שאם "עבר יומנו" – ה"מויעד" להקרבת התמיד דיום זה – "בטל קרבנו".

ה. אעפ"כ הנה בתמיד לא נדרש לימוד מיוחד על זה (ש"אם עבר יומו כו") – אף שגם שבת ורגלים הם בוודאי מועדים קבועים שמקריבים בהם קרבן, ומכל מקום בענינם נדרש פסוק ולימוד מיוחד ש"אם עבר יומו בטל קרבנו".

– שכן ישנו חילוק עיקרי בין הקרבנות דשבת כו' לקרבן התמיד:

(22) כג, לו.

(23) ודוגמתו: פ"ש וקרבן חה"ש. וראה לקמן וכן הערה 33.

ע"ד ההלכה – ראה ברכות (כו, א) דנקט הגמרא בפשיטות דבנוגע לקרבן אומרים עבר יומו בטל קרבנו, ושם מדובר בקרבנות תמיד (ראה פרש"י שם בסוף הע' ובמהרש"ל שם). וראה תמורה יד, א. תו"כ אמור שם.

אבל – כ"ז אינו שייך לפרש"י עה"ת – פשוטו של מקרא.

(24) וכפשוטו הכתובים בפ' מועדות (אמור כג, ד ואילך). שכל מועד מקדים הכתוב ענינו המיוחד – המצות* ואיסור עשיית מלאכה, ואח"כ הקרבן דהיום. ובפ' משפטים (כג, יד ואילך), ובפ' תשא (לד, יח ואילך) לפנ"ז – נזכרו הרגלים בפ"ע, ולא קרבנות שלהם.

(25) בנוגע לר"ח ראה לקמן הערה 30.

(26) דאם כל יום ויום הי' חלוק ומיוחד בפ"ע בלא"ה, אלא דיחנו חיוב להקריב בכל יום קרבן, הי' מקום (לקס"ד) להשלים קרבן דיום זה ביום (אחד) שלאחריו, אבל מכיון דכל יחודו דהיום הוא מצד הקרבן דיום זה, אין מקום להשלים ולהביא קרבן זה למחרתו – שהרי אינו יום שלפניו.

(*) אלא שמצוה המיוחדת דחג השבועות – יום הביכורים – היא, והקרבנות מנחה חדשה לה' וגו' (אמור כג, טז ואילך), ואדרבא – בחגה"ש לא נזכר כלל בפ' אמור קרבן מוסף שלו (ראה פרש"י שם, יט).

קרבנו²⁷, ואי אפשר להביאו למחרת, שהוא יום מיוחד עבור התמיד דיומו (של יום המחר).

ו. אך עדיין אין זה ביאור מספיק:

מסתבר לומר, שהפסוק הראשון דפ' קרבנות, „צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאישי ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו“, הוא הקדמה כללית לכל הקרבנות שבהמשך הפרשה – תמידים, מוספי שבת וראש חודש ורגלים, שכולם בגדר „לחמי לאישי גו“, ובפסוק „ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו גו“ מתחיל הכתוב למנות את פרטי הקרבנות, כל אחד בפני עצמו – החל מקרבן התמיד.

ולפי זה נמצא שתיבת „במועדו“ קאי על כל הקרבנות, בהתאם לזמנו של כל קרבן הנמנה להלן – שבת ראש חודש ורגלים (ורש"י מבאר כאן²⁸ רק שגם בתמיד פירוש „במועדו“ הוא כמו בשאר הקרבנות כי „בכל יום הוא מועד התמידים“).

וממילא מובן, שהקרבנות דשבת ראש חודש ורגלים אינם ענין נוסף על הימים, אלא היחוד דימים אלה הוא (גם) מחמת הקרבנות של היום, שימים

והדרא קושיא לדוכתא: מדוע דרוש לימוד מיוחד (לענין שבת וראש חודש) ש„אם עבר יומו בטל קרבנו“?

ז. ויש לומר הביאור בזה – בהקדם הביאור בחילוקי הלשונות שמצינו בזה: לגבי שבת כתב רש"י באריכות „הרי שלא הקריב בשבת זו שומע אני יקריב שתים לשבת הבאה ת"ל בשבתו מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו“. משא"כ להלן בסמוך, לגבי ראש חודש, כתב בקיצור (וביחד עם זה יש בדבריו גם הוספה: „ורש"י כו“) „שאם עבר יומו בטל קרבנו ושוב אין לו תשלומין“.

ולעיל בפ' אמור, על הפסוק „דבר יום ביומו“, כתב רש"י בקיצור (ובלי ההוספה): „הא אם עבר יומו בטל קרבנו“.

והדבר צריך ביאור: בשלמא לגבי ראש חודש, מאחר שהדבר בא בסמיכות לפירושו על „בשבתו“, מובן שאין רש"י צריך לחזור בשנית באריכות „הרי שלא הקריב בראש חודש זו וכו“³⁰. אבל בנוגע לקרבנות המועדים שבפ' אמור (שלפני זה ובספר אחר), קשה, מדוע כתב שם בקיצור, ולא כלשונו כאן לענין שבת „הרי שלא הקריב בשבת זו וכו“?

(29) להעיר מ"ש בפ' אמור כג, לו.
(30) ומזה שהוסיף רש"י „שוב אין לו תשלומין“ משמע שהמדובר לא בתשלומין בר"ח הבא כ"א בהימים שלאחרי ר"ח זה, שא"א להשלים קרבן דר"ח בימי החודש שלאחרי (משא"כ בשבועות), משא"כ בשבת אין קס"ד אפילו להשלים קרבן שבת בימות החול – ראה דברי דוד להט"ז כאן כח, יו"ד.

(27) וע"ד קרבן פסח דזמנו ב"ד בניסן בין הערבים, דגם בו נאמר (בהעלותך ט, ב) „במועדו“ (כנ"ל בפנים), דלא ה' קס"ד להשלים הקרבן, אלא שבאה פרשה וציווי בפ"ע מאת ה' – הפרשה דפ"ש.

(28) ומובן בפשטות יותר הטעם „ביאור“ זה, מכיון ש„במועדו“ קאי על „תמיד“ ומוספי שבת כו' יחד.

וכתבו מפרשים³¹, שברגלים אין צורך ללימוד „שאינ מביאים עולת יו"ט ביו"ט אחר", דפשיטא ש„אם לא הקריבו בפסח שלא יקריבו בשבועות תשלומין לפסח³² אע"ג דשוין בקרבנותיהם מ"מ תרי שמות נינהו אבל שבתות ור"ח דכולהו חד שמא נינהו סד"א שיקריב בשביל תשלומי ראשון קמ"ל".

ולפי זה, הלימוד „דבר יום ביומו" בנוגע לקרבנות הרגלים שולל את התשלומין דיום אחד של יום טוב ביום אחר של יו"ט זה³³ גופא — בז' ימי הפסח וז' ימי הסוכות³⁴.

ועדיין קשה: מדוע אין צורך בלימוד ש„אם לא הקריב בפסח זה יקריב שתים בפסח הבא"³⁵, ועד"ז בנוגע לשבועות³⁵.

ח. ויש לומר הביאור בזה:

(31) ביאורי מהרא"י על פרש"י פרשתנו (והובא בש"ח כאן).

(32) להעיר מל' הרמב"ם דלקמן הערה 41: למחר או למועד אחר. ואכ"מ.

(33) וע"ד תשלומי שלמי חגיגה (אמור שם, לט בפרש"י). וראה הערה 38.

(34) ראה רא"ם לפרש"י אמור שם.

(35) ואף שכבר ידעינן שאין תשלומין בחג זה עצמו (כפרש"י אמור, כנ"ל) — הרי שם עכ"פ יש הקרבת קרבן בחג זה, משא"כ אם לא הקריב בפסח זה כלל, קס"ד שיקריב שתים לפסח הבא.

(35*) במשכיל לדוד פרשתנו: והשתא דכתבי' רחמנא בשבת ור"ח אתו כולהו מועדות מנייהו במה מצינו דלית להו תשלומין לא של פסח בעצרת ולא של פסח שנה זו בפסח של שנה אחרת. אבל — לא מצינו לימוד כזה („מה מצינו") בפרש"י, בפשש"מ.

וראה בכללות חילוק הלימודים ב„אם עבר זמנו בטל קרבנו" במפרשי רש"י כאן ובפ' אמור. ובמפרשי הספרי כאן.

בגדר תשלומין יש כמה אופנים, ומהם: (א) מצד הגברא, הבא להשלים את החיוב שהי' עליו ביום קודם וכיו"ב. (ב) מצד החפצא, היינו, שישנו דבר שהיו צריכים לעשותו בחפץ מסוים בזמן מסויים, והדבר נעשה בחפץ זה בזמן שלאחרי זה.

[ועד"ז התשלומין שמצד מצות „והשיב את הגזילה אשר גזל"³⁶, שבגזילה קיימת, משיב הגזול את הגזילה עצמה ומקיים „והשיב את הגזילה" כפשוטו (חפצא); ואם מציאות הגזילה אינה קיימת עוד, הרי הוא משלם את שווי הגזילה ומשלים את חיוב המצוה המוטל עליו (גברא)]³⁷.

ועד"ז הוא לענין הקרבת הקרבנות: מצד זה שכל קרבן יש לו זמן קבוע — „במועדו", מובן, שאי אפשר לקיים את החיוב והמצוה דהקרבת הקרבן ביום זה ע"י הקרבתו ביום אחר³⁸, וזהו שמדגיש רש"י בנוגע לתמידים „בכל יום הוא מועד התמידים", וא"כ אין מקום שקיום מצות הקרבת התמיד דיום זה יהי' ע"י הקרבתו ביום אחר שאינו „מועדו".

ועד"ז מובן בנוגע לכל הקרבנות שבפרשתנו, ש„במועדו" קאי על זמנם הקבוע ליום מסוים, מוספי שבת בשבת, ראש חודש ורגלים — שאין קס"ד שאם

(36) ויקרא ה, כג.

(37) אף שלא נזכר בפרש"י עה"ת ויקרא שם, דרשות רז"ל בזה (ראה ב"ק סו, א. וש"נ. וראה פרש"י סנהדרין עב, א ד"ה אבל לענין. רמב"ם הל' גניבה פ"א הי"ב. הל' גזילה ואבידה פ"א ה"ה. ועוד) — מובן ענין הנ"ל גם להלומד פשש"מ, דהרי סברא היא.

(38) וענין התשלומין מצינו בפשש"מ רק בקרבן יחיד — שלמי חגיגה, וגם ע"ז צריך לימוד מיוחד (פרש"י אמור כג, לט).

יום הוא מועד התמידים" – ולכן אין קס"ד שאפשר לקיים חיוב תמיד דהיום בהקרבנו למחר, שהרי מחר אינו „מועדו“⁴⁰ – הרי מאידך גיסא, ליכא הלימוד ד„בטל קרבנו“, שמציאות הקרבן בטלה. ולכן ע"פ פשוטו של מקרא יש לומר, שאפשר (ויתירה מזו – צריך) להקריב את התמידים למחר, כיון שישנה מציאות הקרבן (או דמיון)⁴¹.

ועפ"ז מובן בפשטות, שבנוגע לרגלים ליכא אפילו קס"ד שאם לא הקריב בפסח, יקריב שנים בפסח הבא, וכיו"ב בשבועות

– כי קרבנות הציבור דכל שנה ושנה נקנים מהשקלים של שנה זו דוקא, כמו שכבר פירש רש"י לעיל⁴² („נתנו כל אחד מחצית השקל והן לקנות מהן קרבנות צבור של כל שנה ושנה“), ולכן אין סברא להביא קרבנות דשנה אחת בחג שבשנה אחרת (אפילו מצד מציאות הקרבן, ולא רק מצד ההשלמה דהחיוב והמצוה, כנ"ל), כי השקלים שבשנה זו אין להם שייכות לקרבנות (ולדמי הקרבנות) שבשנה שנייה⁴³.

י"ד. מ"ינה של תורה" שבפירוש 189 רש"י זה:

ידוע, שהשראת השכינה במקדש

חיסרו ולא הקריבו את מוסף השבת, ישלימו המצוה והחיוב דיום זה בשבת הבאה (וכיו"ב בראש חודש וברגלים).

ט. ועדיין יש מקום לשאול: מכיון שישנה מציאות הקרבן, הכבש המזומן לתמיד דיום זה, שמא יש להקריב כבש זה למחר, ועד"ז במוספי שבת – להקריב בשבת הבאה את הכבשים שהוכנו עבור השבת הקודמת, מצד זה שלפנינו כבש המזומן לתמיד או לשבת (ואפילו אם עדיין לא הוכן הכבש לתמיד או למוסף שבת וכיו"ב, הרי כיון שיש דמים בקודש (בלשכה), מיוחדים ומזומנים עבור כבשי התמיד ומוספי שבת, שמא יש להשתמש בהם עבור ההוספה בתמידים דלמחר, ועד"ז בנוגע לשבת).

וזהו החידוש ד„הרי שלא הקריב בשבת זו שומע אני יקריב שנים לשבת הבאה“: הקס"ד אינה על השלמת חיוב מצות הקרבת מוסף שבת שלפני זה³⁹, אלא מצד מציאות הכבשים (או הדמים) לקרבן.

– ועל כך בא הלימוד מ„בשבתו“ – „מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו“, היינו, דליתא להמציאות ד„קרבנו“, דלא זו בלבד שבטל חיוב מצות הקרבנות דהשבת הקודמת, אלא שאחר ש„עבר יומו“ נתבטל קרבן שבת זו.

ודין זה נלמד בכתוב גם בנוגע לראש חודש ולרגלים.

משא"כ בנוגע לתמיד, אף ש„בכל

(39) ולכן אין רש"י כותב „שומע אני ישלים לשבת הבאה“ וכיו"ב. ולהעיר משינוי לשון רש"י „יקריב שנים לשבת הבאה“ ולא כבספרי „יקריב לשבת הבאה“.

(40) ראה לעיל הערה 26.

(41) להעיר מלשון הרמב"ם הל' תמידין ומוספין ספ"ח (מתמורה יד, א): ואינו חייבין להקריב השאר למחר או למועד אחר אלא כל קרבן צבור שעבר זמנו בטל קרבנו.

(42) תשא ל, טו.

(43) ע"ד ההלכה – ראה רמב"ם הלכות שקלים פ"ד הי"א.

הקדושה⁴⁶ שע"י קרבן התמיד היא ענין (הקשור להתגלות הקב"ה עצמו) שבו אין שייכים כל שינויים ח"ו, וממילא הרי היא מאירה ושורה תמיד, בלי כל הגבלה.

וזה גופא הטעם שאין היא פועלת שכל יום יהי' יו"ט – דכיון שהשראת הקדושה שע"י התמיד קשורה אל (הקב"ה מצד עצמו, אשר „אני ה' לא שניתי”⁴⁷, הרי אין היא בגדר הזמן, כי אם למעלה מהזמן.

יא. אך עדיין אפשר להעלות על הדעת, שהשראה זו „נשארת” למעלה מן הזמן ואינה משפיעה בתוך גדרי הזמן – ועל זה מחדש הכתוב שאין הדבר כן, אלא גם את קרבן התמיד יש להקריב „במועדו” – ש„בכל יום הוא מועד התמידים”:

אע"פ שעסקינן בהשראה באופן ד„תמיד” (ו„לא שניתי”) – אין פירוש הדבר שאין לה (שייכות ו)פעולה על הזמן, אלא „בכל יום הוא מועד התמידים”; היום – הזמן עצמו – משתנה מצד קרבן התמיד, אלא שאין הדבר ניכר בגילוי.

ונמצא שבקרבן התמיד נעשה חיבור ב' הפכים – „תמיד” (שאינו בגדר זמן) ו„במועדו” – המשכת הדבר⁴⁸ במועד וזמן קבוע⁴⁹.

(46) להעיר מעשר קדושות (במקום) זו למעלה מזו (כלים פ"א מ"ו ואילך. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ז ה"ג ואילך). וראה לקמן הערה 49.

(47) מלאכי ג, ו.

(48) להעיר מלקו"ת צו (ח, ב) בביאור מנחת כה"ג דנאמר בה „מנחה תמיד דהיינו עד עולם ואעפ"כ הוא בחי' ביום המשח אותו כו". ע"ש. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 27 ואילך.

(49) להעיר מחיבור ב' הפכים במקום,

(ועי"ז בכל העולם כולו) היתה ע"י הקרבנות⁴⁴. וכמובן, הרי כל סוג קרבנות קשור עם אופן אחר בהשראה (בהתאם לגדרי ותנאי כל קרבן וקרבן).

ועד"ז בנוגע לקרבנות שבפרשתנו – הנחלקים לשני סוגים: (א) קרבן תמיד, הקרב תמיד בכל יום ויום, (ב) מוספי שבת ראש חודש ורגלים – שהם קשורים לבי' אופנים (כלליים) בהשראת הקדושה:

הקרבנות דמוספי שבת, ראש חודש ורגלים, פועלים את השראת השכינה המשנה את ה„זמן” – בימים אלה מאירה קדושה (קדושת שבת, ראש חודש ויו"ט) בגלוי, הפועלת על הזמן שיהי' זמן קדוש.

אבל מזה שקדושה זו בימים אלה משנה זמן זה, מובן, שיש בזה הגבלה, ולכן „השראה” זו קשורה ליום מסויים דוקא⁴⁵.

אבל תוכנו של קרבן תמיד הוא להיפך: זהו ענין שישנו תמיד, ללא הגבלות, ומזה מובן שהשראת

(44) ראה כוזרי מאמר ב' פכ"ו. סידור (עם דא"ח) לג, ב"ג. אוה"ת פרשתנו ע' אע"ב ואילך (ובהנסמן שם). ויצא קפט, א. ובכ"מ.

ולהעיר מלשון הרמב"ם ריש הלכות בית הבחירה: „מ"ע לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות כו' שנאמר ועשו לי מקדש”. ולהעיר שלכמה ג"ה הביא הרמב"ם במנין המצות בריש ספר היד מ"ע כ גם סיום הכתוב „ושכנתי בתוכם” (ראה רמב"ם ספר המדע ירושלים תשכ"ד).

(45) אע"פ ד„עת רצון שלמעלה . . וקדושת שבת ויו"ט הוא למעלה מגדר המקום והזמן” (שו"ע אדה"ז או"ח מהד"ת ס"א ס"ח), הרי זה ביחס להגבלה דמקום ותכניו הו"מ דלמטה (כמבאר שם). ואכ"מ.

יב. וביאור הענין בעבודת האדם לקונו:

כשעבודתו של האדם היא באופן ד"תמיד", אזי אין כל שינויים בעבודתו: הן בימות החול והן בשבת ויו"ט, ואף ביום הכפורים (שבת שבתון)⁵⁰ – יהי' אשר יהי' מעמדו ומצבו, ותהא אשר תהא העבודה שעוסק בה – ניכר אצלו דבר אחד בלבד: קיום רצון הקב"ה, "שאמרתי ונעשה רצוני"⁵¹. ואופן "עבודה" כזה בא מצד התמסרותו המוחלטת לרצון ה', עד ש"מאיר" אצלו (ובהרגשתו) ענין "אני ה' לא שניתני", וממילא גם בעבודתו אין כל שינוי.

ד"מקום ארון אינו מן המדה" (יומא כא, א), אף שהוצרך להיות בדיוק "אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו גו'" (תרומה כה, יו"ד).

(50) בעבודה המיוחדת דשבת, או דיו"ט כו'.

(51) פרש"י פרשתנו כח, ח (בנוגע לקרבן תמיד). ובכ"מ.

וזהו שמדגיש רש"י כאן, שע"י העבודה ד"תמידים" נעשה "כל יום" – "מועד", היינו שהאדם משנה את מציאותו של כל יום מימיו להיות יום מובדל ומיוחד, לא יום חול כשאר ימי החול אלא יום מיוחד וקבוע לקרבנו – קירוב לה'.

ועי' מתמלאת שלימות הכוונה ד"נתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים"⁵², כאשר נפעלת קדושה לא רק בימים המיוחדים והקבועים שבשנה, אלא בכל יום, גם בימות השבוע הרגילים,

וזה ממחר את קיום היעוד דשבת בכל הימים, כאשר כל יום רגיל יהי' יום שבת קודש – "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁵³.

(משיחות ש"פ פינחס תשל"ב, תשד"מ)

(52) תנחומא נשא טז.

(53) תמיד בסופה.

